

พระราชบัญญัติ

องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก

พ.ศ. ๒๕๑๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๐

เป็นปีที่ ๒๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยองค์การ
สงเคราะห์ทหารผ่านศึก

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา
ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก พ.ศ. ๒๕๑๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก พ.ศ. ๒๔๕๑

(๒) พระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๕๕

(๓) พระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๕๕

บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ทหารผ่านศึก” หมายความว่า

(๑) ทหารหรือบุคคลซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ในราชการทหารหรือบุคคลซึ่งทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด และได้กระทำหน้าที่นั้นในการสงครามหรือในการรบไม่ว่า

ภายในหรือภายนอกราชอาณาจักร หรือในการปราบปรามการ
จลาจล

(๒) ทหารหรือบุคคลซึ่งทำการป้องกันหรือปราบปราม
การกระทำอันเป็นภัยต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยแห่ง
ราชอาณาจักรไม่ว่าภายในหรือภายนอกราชอาณาจักร ตามที่
กระทรวงกลาโหม หรือสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด

“ทหารผ่านศึกประจำการ” หมายความว่า ทหารผ่านศึก
ที่กำลังรับราชการทหารหรือราชการประจำในกระทรวง ทบวง
กรม เว้นแต่ผู้ที่เป็นข้าราชการการเมือง ข้าราชการวิสามัญ
หรือลูกจ้าง

“ทหารผ่านศึกนอกประจำการ” หมายความว่า ทหาร
ผ่านศึกผู้ที่ไม่ใช่ทหารผ่านศึกประจำการ

“ครอบครัวทหารผ่านศึก” หมายความว่า บิดามารดา สามี
ภริยา และบุตรของทหารผ่านศึก

“ทหารนอกประจำการ” หมายความว่า ทหารกองหนุน
ประเภทที่ ๑ หรือผู้ที่พ้นราชการทหารประเภทที่ ๑ รวมทั้ง
นายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวนนอกประจำการ
ซึ่งมีสิทธิได้รับเบี้ยหวัด บำเหน็จหรือบำนาญตามกฎหมาย

เล่ม ๘๔ ตอนที่ ๑๒๖ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๐

ว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการผ่านศึกหรือไม่

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการสภาทหารผ่านศึก

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก

“รองผู้อำนวยการ” หมายความว่า รองผู้อำนวยการองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก

“พนักงาน” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่สังกัดอยู่ในองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนขององค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

การจัดตั้ง และบททั่วไป

มาตรา ๖ ให้จัดตั้งองค์การขึ้นเรียกว่า “องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก” เรียกโดยย่อว่า “อผศ.” เป็นองค์การของรัฐ

เพื่อการกุศล แต่มิใช่รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการ
งบประมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อสงเคราะห์

- (๑) ทหารผ่านศึก
- (๒) ครอบครัวทหารผ่านศึก และ
- (๓) ทหารนอกประจำการ

มาตรา ๗ ให้องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๘ อผศ. มีสำนักงานใหญ่ในจังหวัดพระนคร และ
จะตั้งสำนักงานสาขาหรือสำนักงานตัวแทนขึ้น ณ ที่ใดก็ได้ ถ้า
จะตั้งสำนักงานสาขาหรือสำนักงานตัวแทนขึ้น ณ ต่างประเทศ
ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีก่อน

มาตรา ๙ ให้ อผศ. มีรายได้ดังนี้

(๑) เงินอุดหนุนจากงบประมาณอุดหนุนของกระทรวง
กลาโหม

(๒) เงินที่รัฐบาลกำหนดให้เป็นครั้งคราว

(๓) เงินผลประโยชน์และค่าธรรมเนียมของ อผศ.

(๔) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นซึ่ง อผศ. ได้รับบริจาค

มาตรา ๑๐ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ใน
มาตรา ๖ ให้ อผศ. มีอำนาจและหน้าที่รวมถึง

(๑) มีทรัพย์สินสิทธิต่างๆ ลือกรรมสิทธิ์ ครอบครอง สร้าง ซ่อม ซ้ำ ให้เช่า ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม จัดสรร จัดหา จำหน่าย ทำการแลกเปลี่ยน โอนและรับโอนด้วยประการใด ๆ ซึ่งที่ดิน หรือทรัพย์สินอื่น

(๒) ประกอบการงานหรือร่วมการงานหรือสมทบกับ บุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นการค้าหรือการอื่น

(๓) ให้กู้ยืมเงินโดยมีหลักประกันด้วยบุคคลหรือด้วย ทรัพย์สิน

มาตรา ๑๑ ทหารผ่านศึก ครอบครัวทหารผ่านศึก หรือ ทหารนอกประจำการที่จะได้รับการสงเคราะห์หรืออุกงดการ สงเคราะห์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการในข้อบังคับ สถานทหารผ่านศึก

มาตรา ๑๒ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สิน และความรับผิดชอบต่องานพนักงาน ลูกจ้าง เงินงบประมาณของ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกตามพระราชบัญญัติองค์การ สงเคราะห์ทหารผ่านศึก พ.ศ. ๒๔๕๑ แก่ อผศ.

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติขุบเลิกมูลนิธิช่วยทหารและ ครอบครัวทหารที่ไปช่วยสหประชาชาติทำการรบ ณ ประเทศ เกาหลี ตามตราสารจัดตั้งมูลนิธินั้น ให้โอนบรรดากิจการ

ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สินและความรับผิดชอบพนักงาน ลูกจ้าง
เงินงบประมาณของมูลนิธินั้น แก่ อสศ.

มาตรา ๑๓ ผู้ได้รับการสงเคราะห์จากองค์การสงเคราะห์
ทหารผ่านศึกอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็น
ผู้ได้รับการสงเคราะห์ต่อไปเช่นเดียวกับผู้ได้รับการ
สงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๒

การควบคุม และการบริหาร

ส่วนที่ ๑

การควบคุม

มาตรา ๑๔ ให้มีสภาทหารผ่านศึก ประกอบด้วยรัฐมนตรี
เป็นนายก ผู้อำนวยการเป็นอุปนายก รองผู้อำนวยการเป็น
กรรมการ โดยตำแหน่ง และกรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งด้วย
ความเห็นชอบของสภากลาโหม คือ จากทหารผ่านศึกประจำการ
เจ็ดคน และทหารผ่านศึกนอกประจำการเก้าคน

ให้เลขาธิการ อสศ. เป็นเลขานุการของสภาทหารผ่านศึก
โดยตำแหน่ง

มาตรา ๑๕ กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งสองปี

ในวาระเริ่มแรก เมื่อครบกำหนดหนึ่งปี ให้กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งประเภททหารผ่านศึกประจำการพ้นจากตำแหน่งสามคน และประเภททหารผ่านศึกนอกประจำการพ้นจากตำแหน่งสี่คน ทั้งนี้โดยวิธีจับสลาก การพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวให้ถือว่าเป็นการออกตามวาระ

ถ้าตำแหน่งกรรมการว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงวาระ ให้แต่งตั้งบุคคลในประเภทเดียวกันเป็นกรรมการแทนเท่าวาระของกรรมการที่พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๖ ให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระ คงมีอำนาจและหน้าที่ดำเนินการในตำแหน่งต่อไปจนกว่ากรรมการที่ได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ไม่เกินหนึ่งครั้งติดต่อกัน

มาตรา ๑๗ กรรมการย่อมพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงวาระโดย

- (๑) ลาออก
- (๒) รัฐมนตรีให้ออกโดยความเห็นชอบของสภากลาโหม
- (๓) กรรมการประเภททหารผ่านศึกประจำการหรือ

กรรมการประเภททหารผ่านศึกนอกประจำการ พ้นจากการเป็น
ทหารผ่านศึกประเภทดังกล่าว

มาตรา ๑๘ ให้สภาพทหารผ่านศึกมีอำนาจหน้าที่วางนโยบาย
และควบคุมกิจการทั่วไปของ อผศ. และให้มีอำนาจ

(๑) กำหนดข้อบังคับตามมาตรา ๑๑

(๒) กำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานและดำเนิน
กิจการ

(๓) กำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการเงิน ทรัพย์สิน และ
การบัญชี รวมทั้งการสอบบัญชีและการตรวจ

(๔) กำหนดข้อบังคับว่าด้วยบำเหน็จและเงินสะสมของ
พนักงาน

(๕) กำหนดข้อบังคับว่าด้วยกองทุนสงเคราะห์ เงิน
สมทบกองทุนสงเคราะห์หรือการสงเคราะห์อื่น ๆ เพื่อสวัสดิการ
ของผู้ปฏิบัติงานและครอบครัว ซึ่งเมื่อได้รับความเห็นชอบจาก
คณะรัฐมนตรีแล้วให้ใช้บังคับได้

(๖) พิจารณาให้ความเห็นชอบงบประมาณรายจ่าย

(๗) ตั้งอนุกรรมการ เพื่อกระทำการใด ๆ ตามที่

มอบหมาย

ข้อบังคับสภาทหารผ่านศึกนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๕ ให้มีการประชุมสามัญสภาทหารผ่านศึกอย่างน้อยทุกระยะเวลาสามเดือน

ให้มีการเรียกประชุมวิสามัญสภาทหารผ่านศึกเมื่อนายกสภาทหารผ่านศึกเห็นสมควรหรือเมื่อกรรมการตั้งแต่สามคนขึ้นไปร้องขอ

สภาทหารผ่านศึกจะเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง ถ้าอธิบาย คำแนะนำ หรือความเห็นก็ให้กระทำได้

มาตรา ๒๐ การประชุมทุกครั้งต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าเก้าคน โดยมีกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งไม่น้อยกว่าประเภทละสามคนมาประชุม จึงเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๒๑ ให้นายกสภาทหารผ่านศึกเป็นประธานในที่ประชุม ถ้านายกสภาทหารผ่านศึกไม่มาประชุม ให้อุปนายกสภาทหารผ่านศึกเป็นประธาน ถ้าอุปนายกสภาทหารผ่านศึกไม่มาประชุม ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มาตรา ๒๒ มติของที่ประชุมให้ถือคะแนนเสียงข้างมาก
ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีก
เสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๓ มติของสภาทหารผ่านศึกในกรณีที่ให้เสนอต่อ
คณะรัฐมนตรีนั้น ให้รัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ

ส่วนที่ ๒

การบริหาร

มาตรา ๒๔ ให้รัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งนายทหารสัญญาบัตร
ประจำการ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการหนึ่งคน และรอง
ผู้อำนวยการหนึ่งคน ด้วยความเห็นชอบของสภากลาโหม

การถอดถอนผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ ให้
รัฐมนตรีกระทำได้ด้วยความเห็นชอบของสภากลาโหม

มาตรา ๒๕ ผู้อำนวยการเป็นผู้บริหารกิจการของ อผศ.
ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับและนโยบายที่สภาทหาร
ผ่านศึกกำหนด และมีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานทุกตำแหน่ง
และลูกจ้าง

ผู้อำนวยการต้องรับผิดชอบในการจัดการและดำเนินงาน
ของ อผศ.

มาตรา ๒๖ ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ผู้อำนวยการเป็นผู้กระทำการในนามของ อผศ. และเป็นผู้กระทำการแทน อผศ. และเพื่อการนี้ผู้อำนวยการจะมอบอำนาจให้ตัวแทนของ อผศ. ที่ได้ตั้งขึ้นตามมาตรา ๘ และมาตรา ๓๐ หรือบุคคลใดๆ ปฏิบัติกิจการเฉพาะอย่างแทนก็ได้ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามข้อบังคับสภาพहारผ่านศึก

ในกรณีที่มีข้อบังคับสภาพहारผ่านศึกกำหนดไว้ว่านิติกรรมใดผู้อำนวยการจะทำได้ก็แต่โดยความเห็นชอบของสภาพहारผ่านศึกก่อน บรรดานิติกรรมที่ผู้อำนวยการทำขึ้นโดยมิได้รับความเห็นชอบดังกล่าว ย่อมไม่ผูกพัน อผศ. เว้นแต่สภาพहारผ่านศึกจะให้สัถยابัน

มาตรา ๒๗ ผู้อำนวยการมีอำนาจ

(๑) บรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อน ลดหรือตัดเงินเดือน ตลอดจนลงโทษพนักงานและลูกจ้าง ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามข้อบังคับสภาพहारผ่านศึก

(๒) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ อผศ. โดยไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับสภาพहारผ่านศึก

มาตรา ๒๘ ให้รองผู้อำนวยการทำหน้าที่ช่วยผู้อำนวยการในกิจการทั้งปวงอันอยู่ในหน้าที่ของผู้อำนวยการ และเป็นผู้ทำการแทนผู้อำนวยการในเรื่องที่ผู้อำนวยการมอบหมายหรือ

เมื่อผู้อำนวยการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ เว้นแต่ในหน้าที่
อุปนายกสภาทหารผ่านศึก

ถ้าผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการไม่สามารถปฏิบัติ
หน้าที่ได้ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งนายทหารสัญญาบัตรประจำการ
เป็นผู้รักษาการแทนผู้อำนวยการชั่วคราว

มาตรา ๒๘ ให้ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้รักษาการ
แทน และพนักงานตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นเจ้าพนักงาน
ตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๐ ให้รัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งนายทหารประจำการ
ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานสาขา หรือสำนักงานตัวแทนซึ่ง
ได้ตั้งขึ้นตามตรา ๘ ได้ตามความเหมาะสม

ในกรณีที่สมควรแต่งตั้งบุคคลอื่นที่มีใช้นายทหารประจำการ
ดำรงตำแหน่งดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้แต่งตั้ง
ได้

ให้หัวหน้าสำนักงานสาขาหรือสำนักงานตัวแทนเป็นตัวแทน
ของ อผศ. ตามข้อบังคับสภาทหารผ่านศึก

หมวด ๓

ตราเครื่องหมาย เหรียญและเข็ม

มาตรา ๓๑ ตราเครื่องหมายของ อผศ. มีรูปลักษณะดัง
รูปตราเครื่องหมายท้ายพระราชบัญญัตินี้

ฉบับพิเศษ หน้า ๒๔

เล่ม ๘๔ ตอนที่ ๑๒๖ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๐

จาก อผศ. ทำปลอมหรือเลียนแบบคล้ายคลึงตราหรือรอยตรา
เครื่องหมายของ อผศ. หรือใช้สิ่งที่ทำปลอมหรือเลียนแบบ
คล้ายคลึงตราเครื่องหมายเช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน
หนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๕ ผู้ใดใช้เหรียญหรือเข็มอันเป็นเครื่องหมาย
ประดับของ อผศ. โดยไม่มีสิทธิใช้ตามมาตรา ๓๒ หรือทำ
เหรียญหรือเข็มเช่นนั้นขึ้นโดยไม่ได้รับอำนาจจาก อผศ. หรือทำ
หรือใช้สิ่งเทียมหรือเลียนแบบหรือคล้ายคลึงเหรียญหรือเข็ม
เช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกิน
หนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลตรี กรมหมื่นนราธิปพงษ์ประพันธ์
รองนายกรัฐมนตรี

ตราเครื่องหมายองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก

ท้ายพระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก พ.ศ. ๒๕๑๐

ฉบับพิเศษ หน้า ๒๕

เล่ม ๘๔ ตอนที่ ๑๒๖ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๐

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่อง
จากทางราชการทหาร มีความประสงค์ที่จะขยายการสงเคราะห์ให้รวมไป
ถึงทหารนอกประจำการ ตำรวจ ข้าราชการพลเรือนและพลเรือนซึ่งได้
กระทำหน้าที่ป้องกันหรือปราบปรามการกระทำอันเป็นภัยต่อความมั่นคง
หรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักร กับทั้งสมควรรวมมูลนิธิช่วย
ทหารและครอบครัวทหารที่ไปช่วยสหประชาชาติทำการรบ ณ ประเทศ
เกาหลีให้เข้าอยู่ในองค์การนี้ด้วย จึงสมควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไข
กฎหมายว่าด้วยองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกให้เหมาะสมกับกาลสมัย
และสถานการณ์ของบ้านเมืองในปัจจุบัน